

Natura 2000-handleplan 2022–2027

Østerø Sø

Natura 2000-område nr. N115

Habitatområde H99

Titel: Natura 2000-handleplan for Østerø Sø
Udgiver: Nyborg Kommune
Forsidefoto: Den østlige lagune i Østerø Sø omgives af strandeng
Baggrundskort: Erik Vinther

Må citeres med kildeangivelse.

Indhold

1. Resumé	4
2. Baggrund	6
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme.....	6
2.2 Miljøvurdering af handleplanerne	7
3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode	8
3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan.....	8
3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	8
4. Behov for indsatser	9
5. Indsatser fordelt på aktør	10
6. Prioritering af den forventede indsats	11
7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	12
Bilag 1: Kortbilag	13

1. Resumé

Natura 2000-handleplanen for N115 Østerø Sø beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027. Natura 2000-området består af habitatområde H99. Natura 2000-området dækker i alt 56 ha.

Det overordnede mål for området er beskrevet i afsnit 3.1 i Natura 2000-planen og de konkrete mål i afsnit 3.2. Generelt gælder for dette område, at den samlede forekomst af udpegede arealer som strandenge og strandvolde samt de arter der er tilknyttet disse, i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Målsætningerne konkretiseres i Natura 2000-planens afsnit 4.1 og 4.2 i form af nogle generelle og områdespecifikke retningslinjer for indsatsprogrammet.

Hovedformålet med indsatserne i perioden 2022-27 er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
3. Bekæmpe invasive arter

Der vil i denne planperiode være fokus på at robustgøre de lysåbne naturtyper, med opmærksomhed til den naturlige hydrologi i området.

Gennemførte tiltag fra første og anden planperiode fastholdes og vedligeholdes ved hensigtsmæssig drift og pleje.

Uønskede og invasive plantearter bekæmpes. Særligt rynket rose.

Indsatsen udføres både på offentlige og private arealer i området. Projekter på private lodsejeres arealer gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række understøttende tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, samt midler til Life-projekter som medfinansieres af EU.

1: Afgrænsning af Natura 2000-område nr. 115 og habitatområde 99 (grøn afgrænsning).

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2022–27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside <https://mst.dk/erhverv/rig-natur/naturindsatser/natura-2000/natura-2000-planlaegning-2022-2027>.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Nyborg Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for N115 Østerø Sø.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kommunens kystnære områder. Kommunerne er ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af 2027. Miljøstyrelsen er ansvarlig for at udarbejde en skovhandleplan for de skovbevoksede, fredskovspligtige Natura 2000-arealer, men der er ikke skovhabitatnatur i fredskovspligtige arealer for dette Natura 2000-område.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i:

- Miljømålsloven (LBK nr. 692 af 26/05/2023)
- Naturbeskyttelsesloven (LBK nr. 1392 af 04/10/2022)
- Bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (BEK nr. 944 af 27/06/2016)

Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som myndigheden vil tage for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere.

- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode.

Handleplanen skal ikke omfatte offentligt ejede arealer, hvis der for disse arealer er udarbejdet/udarbejdes en plan for forvaltningsindsatsen, der er i overensstemmelse med de fastsatte mål for naturtilstanden i Natura 2000-planen. Der indsættes et resumé af de offentlige planer i handleplanens bilag.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkossystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå i Natura 2000-handleplanerne.

2.2 Miljøvurdering af handleplanerne

Natura 2000-handleplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen om en handleplan er omfattet af Miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del handleplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af handleplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne handleplan er blevet vurderet til at være omfattet af miljøvurderingsloven.

Handleplanen falder ind under undtagelse i miljøvurderingslovens § 8, stk. 2 og er blevet screenet i forhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Det er muligt at finde screeningsafgørelsen på hjemmesiden hos den myndighed, der har udarbejdet denne Natura 2000-handleplan.

3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode

3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanerne for anden planperiode har været gældende siden udgangen af 2017. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-planen for planperioden 2016-2021.

Det er muligt at få et samlet overblik over tilskudskompenserede indsatser i Natura 2000-områderne i "Sammenfatning af Natura 2000-planerne 2022-2027" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1: Følgende indsatser er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Nyborg Kommune	Rydning af opvækst med uønskede plantearter, heraf rynket rose på strandeng, strandvolde og surt overdrev	-	Op til 9 ha
	Græsning eller høslæt på strandeng, strandvolde og surt overdrev	-	19 ha
	Sammenbinding af laguner og strandenge	-	Op til 23 ha

*Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1: kortbilag.

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanen skal ifølge bekendtgørelsen indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6- og 12-års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Vurderingen af hvorvidt handleplanerne er gennemført i den forudgående periode, er baseret på, om de planlagte indsatser fra sidste handleplan er opfyldt, eller der er udført tilsvarende tiltag.

Nyborg Kommune vurderer at have gennemført de beskrevne planer fra anden planperiode 2016-2021. Græsningsarealet er blevet udvidet fra kun at være på den sydlige del af Østerø Sø til også at indebære den nordlige del. Dele af skovarealet er også ble-

vet medtaget i græsningen. For at robustgøre Natura-2000 området blev der også græsset på tilstødende arealer.

Afgrænsningen af Natura 2000-området er herved blevet ændret i planperioden. Arealer bestående af strandeng er blevet taget ind for afgrænsningen, da disse havde potentiale for naturudvikling. Det totale areal af nyinddraget potentiel natur udgør 20,3 ha.

Effekten af indsatserne bliver løbende vurderet i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for N115 beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

På baggrund af Natura 2000-planen har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Handleplanmyndigheden skal forsøge at indgå frivillige aftaler med lodsejere om drift. Hvor dette ikke er muligt, skal myndigheden påbyde en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for opnåelse af målene i Natura 2000-planen eller for at forhindre forringelse og forstyrrelse.

Offentlige lodsejere skal selv organisere gennemførelse af indsatser på egne arealer.

Tabel 2: Behov for indsatser for naturtyperne*

Forventede indsatser		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper	Græsning eller høslæt	19 ha	Op til 1 ha	Op til 20 ha
	Rydning af uønskede plantearter heraf rynket rose på strandeng, strandvolde og surt overdrev	Op til 9 ha	Op til 1 ha	Op til 10 ha
	Sammenbinding af laguner og strandenge	Op til 23 ha		Op til 23 ha
	Undersøge mulighederne for forbedring af naturlig hydrologi	-	Op til 25 ha	Op til 25 ha
Skovnaturtyper uden fredskovspligt	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	Op til 1 ha	Op til 1 ha

*Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

** Rydning af invasive arter har ikke været en prioriteret indsats i første planperiode for skovbevoksede, fredskovspligtige arealer, hvorfor det ikke er muligt at angive et areal for, hvor der er igangværende indsatser fra første planperiode (2010-2021).

5. Indsatser fordelt på aktør

Grundlæggende er ansvaret fordelt, så kommunerne er ansvarlig myndighed på alle arealer i kommunen undtagen de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Miljøstyrelsen er ansvarlig myndighed for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer. Det gælder dog, at kommunerne er ansvarlige for de arealer i fredskov, der er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven.

Myndighederne er ansvarlige, jf. ovenstående fordeling, for gennemførelse af handleplanen undtagen for offentlige arealer, hvor lodsejer selv er ansvarlige for at gennemføre handleplanen. De fleste indsatser er geografisk bestemt, hvorved den nævnte myndigheds- og arealdeling er gældende.

Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i [MiljøGIS](https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022)¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via [Danmarks Miljøportal](https://www.miljoportal.dk/)² og i Natura 2000-basisanalyserne. Hver myndighed eller lodsejer er ligeledes, inden for deres respektive myndighedsområde eller egne arealer, ansvarlige for de arter på udpegningsgrundlaget, som ikke er geografisk fordelt pba. overvågningsdata.

	Naturtype	Areal
<i>Lysåbne naturtyper</i>	1220 Strandvold med flerårige planter	Ca. 3 ha
	6230 Surt overdrev	Ca. 3 ha
	1310 Enårig strandeng vegetation	Ca. 6 ha
	1330 Strandeng	Ca. 14 ha
<i>Marine naturtyper</i>	1150 Kystlaguner og strandsøer	

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

² <https://www.miljoportal.dk/>

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne i tredje planperiode (2022-2027) er:

- 1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed**
 - 1.1. der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og flere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
 - 1.2. der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
 - 1.3. der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed øge områdernes robusthed over for pludselige hændelser
- 2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030**
 - 2.1. fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejekrævende arealer
 - 2.2. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
 - 2.3. fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
 - 2.4. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at regulere fiskeri i beskyttede områder
- 3. Bekæmpe invasive arter**
 - 3.1. fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). Den nedenstående prioritering afspejler således den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Kommunalbestyrelsen i Nyborg Kommune vil prioritere:

1. Fastholdelse af indsatser fra planperioden 2016-2021
2. Sikre en god-høj naturtilstand på lysåbne arealer, så disse har et stabilt eller stigende areal
 - 2.1. Græsning på strandeng, strandvold og surt overdrev
 - 2.2. Rydning af uønsket opvækst som invasive arter heraf rynket rose på strandeng, strandvold og surt overdrev
3. Undersøge mulighederne for naturlig hydrologi i laguner og strandeng
 - 3.1. Sikre sammenbinding af naturtyperne strandeng og lagune

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Plejen af de lysåbne naturarealer, her i blandt strandenge, etårig strandengsvegetation, strandvold og surt overdrev samt udvidelse af arealerne, vil ske i tæt samarbejde og dialog mellem Nyborg Kommune og de enkelte lodsejere.

Pleje og forbedringen af lagunerne vil ligeledes ske i tæt samarbejde og dialog mellem Nyborg Kommune og de enkelte lodsejere.

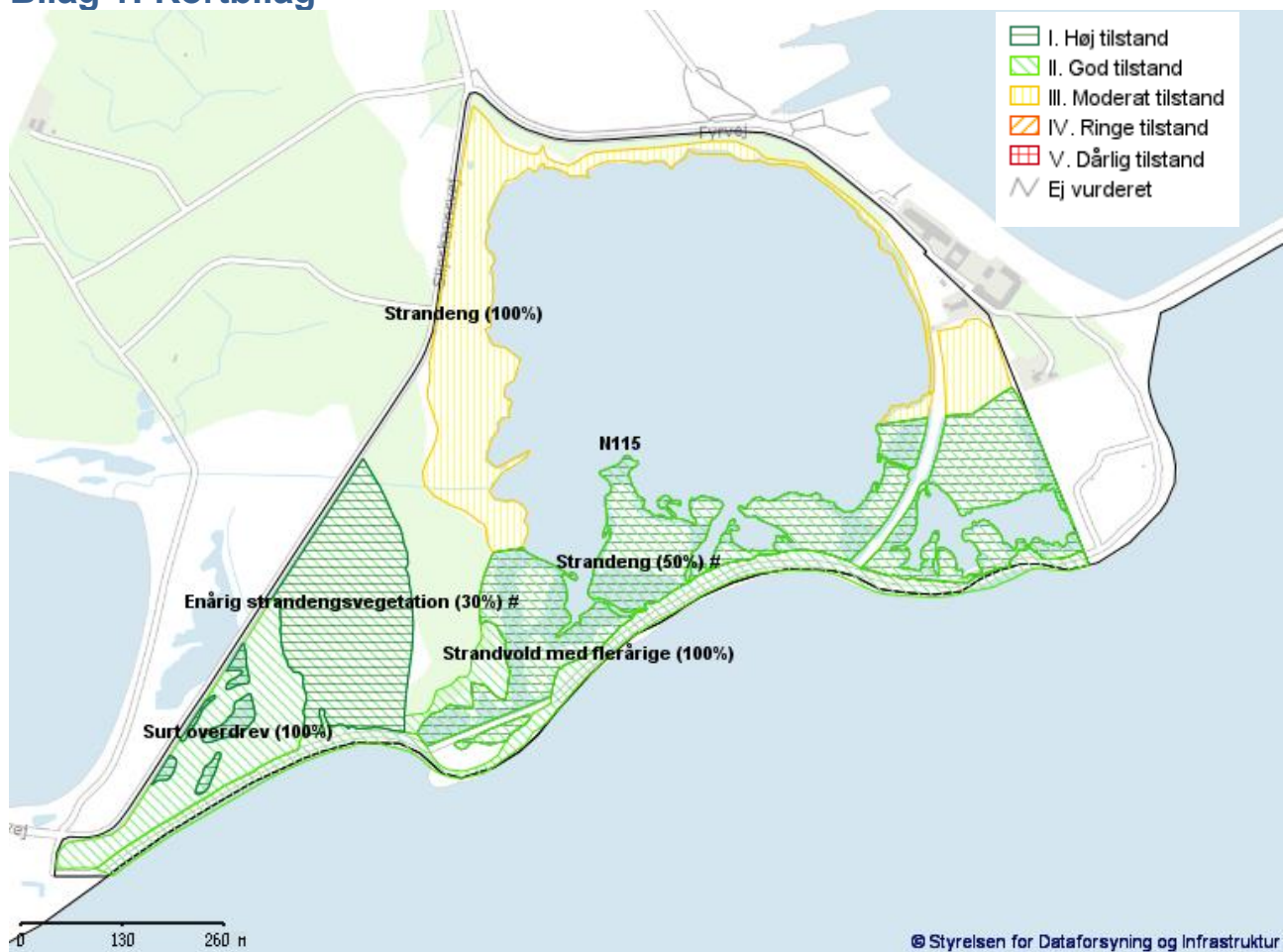
Øvrige interessenter holdes orienteret i løbet af planperioden med mulighed for at komme med input til indsatser på naturarealerne. Af interessenter kan blandt andre nævnes Nyborg Kommunes eget Grønt Råd, hvor der er repræsentanter fra en bred vifte af natur- & lodsejerinteressenter. Grønt Råd holder møder fire gange årligt.

Det forventes, at Natura 2000-handleplanerne kan gennemføres ad frivillighedens vej. Nyborg kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag

Herunder er indsat relevante kortbilag med afgrænsning af Natura 2000-område og kortlagte naturtyper.

Bilag 1: Kortbilag

2: Afgrænsning af N115, sort streg, med udpeget naturtyper

Bilag 2: Udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for N115 og H99

<i>Naturtyper</i>	
	Lagune* (1150)
	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1120)
	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Strandeng (1330)
	Surt overdrev* (6230)

3: Naturtyper og arter som der udgør udpegningsgrundlaget. Tallet i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitats direktivet. * angiver prioritets naturtyper.